

آسیب‌های اجتماعی کودکان و نوجوانان و راه‌های پیشگیری

نویسندگان:

مسعود ابراهیمی

خدیدجه ناظری

انتشارات سرگیس

سرشناسه	:	ابراهیمی، مسعود، ۱۳۶۹-
عنوان و نام پدیدآور	:	آسیب‌های اجتماعی کودکان و نوجوانان و راه‌های پیشگیری/ نویسندگان مسعود ابراهیمی، خدیجه ناظری تیله نوئی؛ ویراستار محمد محمدی.
مشخصات نشر	:	تهران: انتشارات سرگیس، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۶۰ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۸۰۸۶-۵۷-۴
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	انحراف اجتماعی -- ایران
موضوع	:	Deviant behavior -- Iran
موضوع	:	بزهکاری نوجوانان -- ایران
موضوع	:	Juvenile delinquency -- Iran
موضوع	:	کودکان -- ایران -- وضع اجتماعی
موضوع	:	Children -- Iran -- Social conditions
موضوع	:	نوجوانان -- ایران -- وضع اجتماعی
موضوع	:	Teenagers -- Iran -- Social conditions
موضوع	:	شاگردان -- ایران -- بهداشت روانی
موضوع	:	Students -- Mental health -- Iran
موضوع	:	والدین و نوجوانان -- ایران -- جنبه‌های روان‌شناسی
موضوع	:	Parent and teenager -- Iran -- Psychological aspects
موضوع	:	والدین و کودک -- ایران -- جنبه‌های روان‌شناسی
موضوع	:	Iran -- Parent and child -- Psychological aspects
شناسه افزوده	:	ناظری تیله نوئی، خدیجه، ۱۳۶۴-
رده‌بندی کنگره	:	HV۳۸۵/۲
رده‌بندی دیویی	:	۳۶۲/۱۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۴۸۱۲۷۴

انتشارات سرگیس

آسیب‌های اجتماعی کودکان و نوجوانان

و راه‌های پیشگیری

نویسندگان: مسعود ابراهیمی، خدیجه ناظری تیله نوئی

ناشر: سرگیس

ویراستار: محمد محمدی

چاپخانه: ترانه

تیراژ: ۱۰۰ جلد

بها: ۷۸۰۰ تومان

نوبت و سال چاپ: اول پاییز - ۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۸۶-۵۷-۴

آدرس: میدان انقلاب، خیابان منیری جاوید، نبش کوچه نوروز پلاک ۵۱ طبقه همکف واحد د

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۱۹۱۶ - همراه: ۰۱۳۶۲۸۹-۰۹۱۲

www.sergispub.ir

Email: Sergispress@gmail.com

هرگونه استفاده از جلد و متن کتاب (اعم از زیراکس، بازنویسی، ضبط کامپیوتری، تهیه CD) بدون اجازه کتبی ناشر و مؤلف ممنوع است و در صورت مشاهده از متخلفان به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱	مقدمه.....
۱۴	فصل اول: تعریف آسیب‌های اجتماعی علل و عوامل پیدایش آن.....
۱۵	آسیب اجتماعی چیست؟.....
۱۶	هدف‌ها و مقاصد آسیب‌شناسی اجتماعی.....
۱۷	جوانب قابل بررسی آسیب‌های اجتماعی.....
۲۰	موضوعات مورد بحث در آسیب‌شناسی اجتماعی.....
۲۱	گونه‌شناسی آسیب‌های اجتماعی.....
۲۱	اهمیت آسیب‌شناسی اجتماعی.....
۲۲	شیوه عمل آسیب‌شناسی اجتماعی.....
۲۳	علل و عوامل پیدایش آسیب‌های اجتماعی.....
۲۸	الف) عوامل شخصیتی.....
۳۰	ب) عوامل فردی.....
۳۱	ج) عوامل اجتماعی.....
۳۱	عدم پابندی خانواده‌ها به آموزه‌های دینی.....
۳۲	ستیزه والدین و آشفتگی کانون خانواده.....
۳۴	طرد اجتماعی.....
۳۵	نوع شغل و نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی.....
۳۶	بی‌کاری و عدم اشتغال.....
۳۷	فقر و مشکلات معیشتی.....
۳۸	دوستان ناباب.....

۴۱	 محیط
۴۲	 فقر فرهنگی و تربیت نادرست
۴۴	 عدم آگاهی و بینش صحیح والدین
۴۴	 رشد صنعت و پیشرفت تکنولوژی
۴۵	 رسانه‌ها و وسایل ارتباط جمعی

فصل دوم: دوران کودکی و نوجوانی ۴۷

۴۸	 دوران کودکی و نوجوانی
۴۹	 مراحل رشد
۴۹	 مرحله رشد پیش از تولد
۵۰	 رشد در نوزادی، نوباوگی و کودکی
۵۰	 رشد در نوجوانی
۵۲	 ادامه روند رشد در اوایل بزرگسالی
۵۲	 تکامل رشد در میانسالی
۵۳	 نهایت رشد در مرحله پیری
۵۳	 اهمیت اواخر دوران کودکی و نوجوانی
۵۵	 احساسات در دوران کودکی چه تأثیری در شخصیت دارد؟
۵۷	 بزرگسالی در ادامه تجربیات دوران کودکی است
۵۸	 نقش والدین در شکل‌گیری شخصیت کودکان

فصل سوم: انواع آسیب‌های اجتماعی و رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان در ۶۱

۶۱	 مدارس
۶۲	 انواع آسیب‌های اجتماعی و رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان در مدارس
۶۲	 خشونت

۶۴		کودک همسری (ازدواج زودهنگام)
۶۶		ترک تحصیل و فرار از مدرسه
۶۷		علل فرار از مدرسه
۶۷		خانواده‌های از هم گسیخته
۶۷		مردود شدن
۶۸		بی‌علاقه بودن به درس و تحصیل
۶۸		ترس از تنبیه بدنی
۶۸		بی‌توجهی والدین
۶۸		عدم رفاه مالی نوجوان و خانواده
۶۸		عدم توجه معلم به شاگرد و تبعیض قائل شدن
۶۹		کودکان کار
۷۱		آسیب به خود (خودزنی)
۷۴		وابستگی دارویی یا اعتیاد
۷۷		بزهکاری
۷۹		خودکشی
۸۱		انحرافات جنسی
۸۱		سرقت و دزدی
۸۲		کودک‌آزاری
۸۲		آسیب‌های نوظهور

۸۴		فصل چهارم: اختلالات بهداشت روان شایع در دانش‌آموزان
۸۵		اختلالات بهداشت روان شایع در دانش‌آموزان
۸۶		اضطراب
۸۷		علل اضطراب در دانش‌آموزان

۸۸		اثرات نگرانی و اضطراب بر کودکان
۸۸		راهکارهای مناسب برای رفع اضطراب و تقویت اعتماد به نفس
۹۰		افسردگی
۹۲		نشانه‌های افسردگی
۹۲		علل افسردگی
۹۴		راهبردهای مقابله با افسردگی
۹۴		دیدگاه رفتاری
۹۴		مهارت‌های اجتماعی
۹۴		دیدگاه خود کنترلی
۹۵		روابط بین فردی
۹۵		توصیه به والدین دانش آموزان
۹۶		اختلال سلوک
۹۶		مشکلات خاص کودکان دچار اختلال سلوک
۹۷		فقدان همدلی با دیگران
۹۷		سوء تعبیر
۹۷		فقدان احساس گناه و ندامت
۹۷		اختلالات یادگیری
۹۷		سوء مصرف مواد
۹۸		مشکلات ارتباطی
۹۸		عوامل مرتبط با اختلال سلوک
۱۰۰		چگونه می‌توانیم کمک کنیم؟
۱۰۴		نافرمانی مقابله‌ای
۱۰۴		علت رفتار نافرمانی مقابله‌ای در کودکان چیست؟
۱۰۴		چه کودکانی در معرض رفتار نافرمانی مقابله‌ای هستند؟

- نشانه های رفتار نافرمانی مقابله در کودکان چیست؟..... ۱۰۵
- چگونه رفتار کودکان دارای اختلال نافرمانی مقابله ای را کنترل کنیم؟..... ۱۰۶
- اختلال خواب..... ۱۰۷
- انواع اختلال خواب در نوجوانان..... ۱۰۸
- بی خوابی..... ۱۰۸
- آپنه در خواب..... ۱۰۹
- سندرم تأخیری خواب..... ۱۰۹
- سندرم پای بی قرار..... ۱۱۰
- دلیل های بی خوابی در نوجوانان..... ۱۱۱
- نکته هایی که برای بهبود کیفیت خواب باید رعایت کنید:..... ۱۱۲
- اختلال وسواسی..... ۱۱۳
- بررسی علل و دلایل بروز وسواس فکری در کودکان..... ۱۱۶
- راهکارهای درمانی وسواس فکری در کودکان..... ۱۱۷
- اختلال تغذیه ای..... ۱۱۸
- اختلال شخصیت..... ۱۲۱
- شایع ترین اختلال شخصیت در بین نوجوانان..... ۱۲۲
- اختلال شخصیت ضداجتماعی:..... ۱۲۲
- درمان اختلال شخصیت..... ۱۲۳
- روان پریشی..... ۱۲۴
- علائم بیرونی روان پریشی..... ۱۲۵
- هذیان (خطای ادراکی و احساسی)..... ۱۲۶
- توهم..... ۱۲۶
- تشخیص مشکل در کودکان و نوجوانان..... ۱۲۷

مقدمه

مسئله مربوط به آسیب‌های اجتماعی از دیرباز در جامعه بشری مورد توجه اندیشمندان بوده است. هم‌زمان با انقلاب صنعتی و گسترش دامنه نیازمندی‌ها، محرومیت‌های ناشی از عدم امکان برآورده شدن خواسته‌ها و نیازهای زندگی موجب گسترش شدید و دامنه‌دار فساد، عصبان و تبهکاری، سرگردانی، دزدی و انحراف جنسی و دیگر آسیب‌ها شده است.

آسیب‌های اجتماعی از پویایی و حرکت انسان در متن زندگی نشأت می‌گیرند؛ لذا بروز آسیب‌های اجتماعی پدیده‌ای در زندگی اجتماعی انسان‌هاست. آسیب‌های اجتماعی پدیده‌ای چندوجهی و دارای علل و عوامل متنوع است، ناشی از شرایط ساختاری و الگوهای کنشی هستند که در مسیر تحولات اجتماعی بر سر راه توسعه جامعه قرار می‌گیرند و مانع تحقق اهداف و تهدیدکننده ارزش‌ها و کمال مطلوب‌ها هستند.

امروزه مشکلات و آسیب‌های اجتماعی کودکان و نوجوانان روزبه‌روز در حال زیاد شدن است و به طور فزاینده‌ای برای والدین و معلمان ایجاد نگرانی می‌کند و تردیدی نیست که مسئله آسیب‌های اجتماعی و راه‌های پیشگیری از آن روزبه‌روز اهمیت بیشتری در جهان کنونی می‌یابد.